

El president de "SA NOSTRA", Miquel Capellà, el director de Balears 2015, Antoni Riera Font i Francisco Cubillo, director de noves tecnologies de l'empresa Canal de Isabel II de Madrid, presentaren els objectius d'aquesta sèrie de debats i congressos que sobre temes estratègics de Balears, organitzarà "SA NOSTRA" i que, com a primer tema, tindrà la problemàtica de l'aigua que es tractarà en un congrés el proper mes de febrer i a unes jornades tècniques el mes de juny del 2001. Segons Capellà, la idea central d'aquestes jornades

Balears 2015, presentat en societat

per Antoni Oliver

i debats és que la inèrcia o l'atzar no marquin el futur i que les Illes arribin a un horitzó pròxim tenint una prospectiva i unes solucions sobre els grans temes que, en definitiva, incideixen sobre tots, amb la mirada posada en un futur millor.

L'acte de presentació de les jornades i de Balears 2015 comptà amb la presència de nombrosos tècnics, empresaris, càrrecs públics i professionals liberals, interessats a conèixer aquesta iniciativa que ha de contribuir a plantejar un gran debat sobre qüestions que són essencials per assegurar un desenvolupament harmònic i sostenible a les Illes.

Miquel Capellà destacà que a les Illes Balears "no han estat necessaris molts d'anys perquè el conflicte entre creixement econòmic i conservació del medi ambient i de les cultures locals deixàs de ser una cosa "exòtica" de discussió als centres acadèmics o als grans esdeveniments internacionals per convertir-se en una de les grans qüestions d'aquesta darrerria de segle XX".

Incidí que "Balears 2015 no és una reflexió a curt termini" i sobretot pretén que "se sàpiga on ens trobam i cap on anam, perquè fent una projecció aritmètica ens donaria una situació dramàtica" en referència a variables de creixement.

El primer tema que es tractarà serà el de l'aigua, i Capellà justifica aquesta prioritat destacant que és un dels problemes principals dels països de la Mediterrània i que sempre ha estat un tema prioritari a les Illes. En aquest sentit recorda la "cultura de l'estalvi i la racionalització de l'aigua" heretada d'antic i present a la nostra societat fins fa poc, amb una

sèrie de síquies, canals, cisternes i sistemes de recollida i aprofitament de l'aigua que es podien veure a moltes cases i finques. Segons Capellà l'actual situació d'aquest recurs fa que s'hagi plantejat una problemàtica que "requereix solucions intel·ligents i rigoroses".

UN AMPLE CONSENS QUE HI HA UN PROBLEMA AMB L'AIGUA

Per la seva banda, el director del projecte Balears 2015, Antoni Riera, destacà que el fet d'haver escollit com a primer tema el de l'aigua respon a "l'ample consens que existeix sobre el fet que un dels principals problemes ambientals a les Illes és l'escassetat d'aigua".

Riera, no obstant això, va fer una distinció entre escassetat física i escassetat econòmica del recurs. Respecte a la primera assenyalà que "l'escassetat física és conseqüència de la irregular distribució espacial i temporal del recurs. Pel que fa referència a la irregularitat temporal -afegí- aquesta no només es produeix entre els mesos d'estiu i d'hivern, sinó també entre els diferents anys que fan que entre un any sec i un any mitjà el volum utilitzable d'aigua a les nostres illes es redueixi entre un 30% i un 50%, encara que aquest any la situació sigui més greu".

"Pel que fa a la irregularitat espacial -destacà Antoni Riera- aquesta es produeix principalment a l'illa de Mallorca on les precipitacions poden oscil·lar des dels 1.400 mm/ any de la serra de Tramuntana fins als 400 del sud de l'illa".

L'escassetat econòmica, segons Antoni Riera, "sorgeix ar-

ran d'unes determinades pautes de desenvolupament que, en el cas concret dels recursos hídrics, donen lloc a desajusts i tensions entre la distribució natural del recurs, la distribució de la població i la mateixa activitat econòmica, que genera importants desequilibris hidrològics territorials".

Antoni Riera va concloure que "el problema central és de naturalesa econòmica, socialment generat per la pressió de la població i per un model de desenvolupament que du com a corol·lari una gestió ineficient dels recursos hídrics, donats els escassos incentius existents per assolir un ús estalviador

de l'aigua o per fer una assignació eficient entre les demandes alternatives".

Així mateix, Antoni Riera destacà que hi ha hagut un fort augment de la demanda, increment del cost per desenvolupar noves ofertes, competència intensa entre diversos usuaris i majors interdependències entre els distints usos de l'aigua". També va assenyalar que "han aparegut problemes de contaminació i s'han deteriorat les infraestructures d'emmagatzematge". Davant aquesta situació "hi ha el reconeixement per part de la societat que l'aigua té un valor ambiental, ecològic i social".

Antoni Riera també va resumir els objectius de "L'aigua i la seva gestió. Perspectives de futur", Balears 2015 i va fer especial referència a la necessitat de "crear i sistematitzar un fons documental molt ampli que abrasi el conjunt d'elements geopolítics, econòmics, tecnològics, socials, culturals i ambientals, que caracteritzen la situació actual de l'aigua a Balears".

Aquesta iniciativa també publicarà treballs relacionats amb l'aigua, estudis de prospectiva que permetran avaluar les conseqüències de les polítiques hidrològiques, ara en procés, i estudiarà les prioritats futures en l'ús i l'assignació d'aquest recurs. Aquestes anàlisis es duran a terme a un congrés que se celebrarà el febrer del 2001 i a unes jornades tècniques que tendran lloc el juny del 2001.

En opinió d'Antoni Riera, "SA NOSTRA" espera "elaborar una diagnosi de la situació hídrica de les Illes Balears i estudiar les possibles alternatives a adoptar" així com "facilitar un intercanvi d'experiències i de solucions funcionals al problema i col·laborar activament a la reorientació de les polítiques i accions relatives a l'aigua a diferents escales, internacional, regional i local, a més de fomentar la participació i contribuir a fer un gran debat social entorn a aquesta problemàtica", assegura Riera.

Per la seva banda, Francisco Cubillo, director de l'àrea de noves tecnologies de l'empresa Canal de Isabel II, empresa d'aigües de Madrid, va dir que la seva labor serà garantir la qualitat científica i tècnica de les jornades i del congrés, així com aconseguir que es tractin aspectes originals i que s'extreguin conclusions que serveixin per planificar el futur.

LA PRIMERA CONFERÈNCIA

La primera conferència que obre aquest debat sobre l'aigua la pronuncià, després de la presentació de les jornades, el professor de la Universitat de Sevilla, Leandro del Moral Ituarte que exposà les principals conclusions i recomanacions de l'estudi "Estratègies sobre l'aigua. Avaluació del present i unes orientacions de futur", que es va fer de 1997 a 1999 per l'Institut de Prospectiva de la Comissió Europea per encàrrec de la Direcció General de Desenvolupament Regional.

Leandro del Moral va resumir les conclusions d'aquest estudi i assenyala que "aplicar el concepte de desenvolupament sostenible al camp de la gestió dels recursos hídrics implica reduir la demanda i la pressió sobre els recursos mitjançant l'augment de l'eficiència de l'ús. L'increment de la participació dels agents socials en el procés de la presa de decisions i la presa en consideració del conjunt de valors de l'aigua, tant econòmics com ecològics, són aspectes essencials d'aquesta estratègia".

El model de gestió aplicat al llarg de les darreres dècades ha suposat, segons del Moral "la transformació de la cultura tradicional que permetia la coexistència de les poblacions me-

diterrànies amb la irregularitat i, en ocasions, l'escassetat pròpia d'àrees semiàrides. El comportament modern s'ha caracteritzat per l'assumpció general d'expectatives de subministrament il·limitat de l'aigua sense tenir en compte les despeses dels projectes i l'eficiència en l'ús del recurs. L'aspecte central del problema de l'aigua consisteix a recrear una cultura que impliqui gestionar l'aigua com un recurs irregular i escàs, entenent que l'escassetat no ve determinada tant sols per raons físiques, sinó principalment per les seves despeses socioeconòmiques i ecològiques".

La gestió sostenible dels recursos hídrics requereix, al seu judici, "la integració dels objectius de la política d'aigua dins l'àmbit d'altres polítiques. Per avançar en aquest procés d'integració de polítiques és essencial la interrelació entre la política de l'aigua i les polítiques d'ordenació del territori, a les quals l'aigua ha de ser considerada no sols un recurs, sinó també un factor bàsic de l'estructura física del territori".

Així mateix, donada l'alta proporció d'aigua que, per norma general, es destina a l'agricultura a l'àrea mediterrània, és necessària "la integració horitzontal de la política de l'aigua i de la política agrària, perquè constituirà un aspecte clau per assolir la gestió sostenible del recurs", subratlla el professor del Moral.

Segons la seva opinió, si bé la política agrària comunitària ja ha desenvolupat alguns mecanismes útils per avançar en aquesta integració, "es requereixen majors avanços per aconseguir la necessària coherència entre ambdues polítiques".

A l'àmbit europeu la resposta institucional a les creixents pressions sobre els recursos hídrics "s'ha expressat en l'elaboració i en la recent aprovació de la Directiva Marc de l'Aigua que proporciona nous conceptes i consolida principis ja establerts en la línia assenyalada", però no obstant això, es "requereix un fort suport per part dels governs, regionals, nacionals o autonòmics per assolir aquests objectius", digué el professor del Moral.

Hi ha unes prioritats per a la gestió sostenible per millorar el coneixement dels recursos, ecosistemes i usos de l'aigua i especialment per "du a terme estratègies de gestió de la demanda i fer accions decidides per aconseguir aquests objectius a mitjan termini", agregà a la vegada que subratllava que "també s'ha d'estabilitzar la demanda, conservar i restaurar els ecosistemes aquàtics, gestionar bé les sequeres, i ordenar el sòl i els usos del sòl a nivell local, de conca hidrogràfica, estatals i comunitaris".

Antoni Riera, director de Balears 2015 resumí els objectius de "L'aigua i la seva gestió. Perspectives de futur", i va fer especial referència a la necessitat de "crear i sistematitzar un fons documental molt ampli que abrasi el conjunt d'elements geopolítics, econòmics, tecnològics, socials, culturals i ambientals, que caracteritzen la situació actual de l'aigua a Balears".